

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze, ze dne 30. 4. 2019, č. j. 11 A 56/2019 – 12,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se u Městského soudu v Praze domáhá ochrany proti nečinnosti žalované. Žalobce uvedl, že požádal Věznicí Vinařice dne 18. 10. 2018 o poskytnutí informací z oblasti managementu věznice. Na tuto žádost mu nebyla poskytnuta žádná odpověď, přestože dne 29. 1. 2019 podal na postup povinného subjektu stížnost. Žalobce se proto domáhá, aby žalovaná zjednala nápravu při vyřizování uvedené žádosti. Společně s žalobou podal žalobce také žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Městský soud žádosti o osvobození od soudních poplatků (výrok I. usnesení) a o ustanovení zástupce z řad advokátů (výrok II. usnesení) zamítl. Současně žalobce vyzval k úhradě soudního poplatku (výrok III.).

[2] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Uvedl, že vzhledem ke svému sociálnímu postavení, které vzniklo v důsledku justičních zločinů, nucenému insolvenčnímu řízení i svévolnému odmítání práva na informace, má rozhodnutí městského soudu za ukázkový příklad justiční mafie a nadřizování. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k novému projednání a rozhodnutí. Stěžovatel dále požádal o osvobození od soudních poplatků za *kasační stížnost* a ustanovení zástupce z řad advokátů pro celé *řízení o žalobě*.

[3] K žádosti o osvobození od soudních poplatků soud uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí městského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Usnesení o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce nepochybně je takovým procesním rozhodnutím. Soud proto zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost nepožadoval, neboť poplatková povinnost stěžovatele netíží. Obdobné závěry dovodil rozšířený senát v citovaném rozhodnutí i ve vztahu k povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, není proto třeba trvat na tom, aby byl stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. K posouzení žádosti o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě není Nejvyšší správní soud příslušný, proto se jí vůbec nezabýval (zákonnost postupu městského soudu při posouzení této stěžovatelovy žádosti je však předmětem meritorního přezkumu v nyní souzené věci).

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zcela osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[6] Již městský soud přiléhavě odkázal na rozsudek ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle kterého platí, že „[i] když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namísto přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodíní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastníkova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).“

[7] V dané věci se stěžovatel domáhá poskytnutí souboru informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, a to v oblasti managementu Věznice Vinařice, v níž se stěžovatel nenachází (a ani netvrdí, že by mu hrozilo přemístění do tohoto zařízení). Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že ze stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků neplyne, že by požadovaná informace měla jakýkoliv vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry. Naopak jde o spor zřejmě vyvolaný zájmem stěžovatele o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Nadto je městskému i kasačnímu soudu z úřední činnosti známo, že stěžovatel rozeslal žádosti o poskytnutí informací různého druhu takřka do všech vězeňských zařízení a se žalovanou (resp. s různými vězeňskými zařízeními) vede množství „sporů“ týkajících se poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují před soudy (jen u Nejvyššího správního soudu bylo do této chvíle vedeno přes 200 řízení o kasačních stížnostech stěžovatele). Taková řízení má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za stěžovatele nesl stát formou osvobození od soudních poplatků.

[8] Osвобоzení od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím osobám s nízkými příjmy vést bezplatně řízení podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní řízení vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Takovou povahu však nyní vedené řízení nemá. Za situace, kdy stěžovatel „vrší“ správní a soudní řízení (například tím, že opakovaně napadá jednotlivé procesní rozhodnutí soudů či postup správních orgánů, přestože v právně totožných věcech stěžovatele již byl pravomocně vysloven závazný názor Nejvyššího správního soudu), aniž důsledně váží důvodnost svého postupu, je podle kasačního soudu správné, aby stěžovatel vedl soudní řízení s vědomím nákladů, včetně nutnosti hrazení soudního poplatku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2012, č. j. 6 Ans 14/2012 - 11). Uvedené platí tím spíše, má-li stěžovatel právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie. Stěžovateli tedy nelze přisvědčit, že městský soud postupoval libovolně a vůči stěžovateli neodůvodněně odlišně.

[9] Městský soud nepostupoval v rozporu s právními předpisy, pokud učinil závěr, že je na místě stěžovateli výjimečně osvobození od soudních poplatků odeprít, a to v plné výši. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu pak být pro řízení o žalobě ustanoven ani zástupce (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (pro úplnost srov. např. rozsudek ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Městský soud tedy nepochybil ani v případě neustanovení zástupce z řad advokátů.

[10] Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[11] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalované v tomto řízení žádné náklady nevznikly, jejich náhradu jí proto soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. července 2019

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu